Biuletyn Europejski nr 5 (76)/2020*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 6

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 7

Energia 7

Obywatelstwo Unii Europejskiej 8

Ochrona środowiska 9

Podatki 11

Pomoc państwa 15

Transport 15

Zabezpieczenie społeczne 16

Zamówienia publiczne 18

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 20

* Biuletyn opracowywany przez Wydział V Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 1 maja 2020 r. minęło 16 lat od wstąpienia Polski do Unii (wówczas Wspólnoty) Europejskiej.

- 2 maja 20202 r. obchodzony jest Dzień Polonii i Polaków za Granicą. Święto to obchodzone jest od 2002 r. jako święto państwowe ustanowione przez Sejm RP.

- 3 maja 2020 r., w dniu polskiego Święta Narodowego Trzeciego Maja, obchodzony jest także Światowy Dzień Wolności Prasy (Rezolucja UNESCO 26 C z 1991 r.).

- 5 maja 2020 r. niemiecki Federalny Trybunał Konstytucyjny (FTK) z siedzibą w Karlsruhe orzekł niezgodnie z wydanym w grudniu 2018 przez TSUE wyrokiem, akceptującym działania Europejskiego Banku Centralnego sprzed 5 lat, by wesprzeć zmagające się z kryzysem finansowym państwa strefy euro, w ramach prowadzonego od 2015 r. programu kupowania obligacji państwowych. Europejski Bank Centralny wsparł wówczas rynki finansowe, skupując warte 3 bln euro obligacje, a TSUE orzekł, że było to działanie zgodne z prawem. Z kolei FTK orzekł, że działania ECB w 2015 r. mogły być nielegalne. Tym samym zakwestionował program nabywania przez EBC obligacji państw członkowskich, zobowiązując niemiecki rząd oraz Bundesbank (niemiecki bank centralny) do przeciwdziałania obecnej praktyce. Federalny Trybunał Konstytucyjny zobowiązał jednocześnie ECB do przedstawienia Niemcom odpowiedniego uzasadnienia tego programu w ciągu najbliższych trzech miesięcy. Jeśli tego nie uczyni, Bundesbank nie będzie miał już prawa do udziału w programie.
Orzeczenie było na drugi dzień omawiane na kolegium unijnych komisarzy, którzy złożyli oświadczenie o potwierdzeniu prymatu (zasady pierwszeństwa) prawa unijnego nad prawem krajowym.
Europejski Bank Centralny zadeklarował w oświadczeniu, że przyjmuje do wiadomości niemieckie orzeczenie, ale że „pozostaje w pełni zobligowany do przestrzegania swojego mandatu", dodając, że TSUE potwierdził już legalność jego działań.
7 maja TSUE podkreślił, że wyrok wydany w trybie prejudycjalnym wiąże sąd krajowy przy rozstrzyganiu sporu. Trybunał zaznaczył też, że rozbieżność opinii co do ważności aktów unijnych instytucji między sądami państw

członkowskich mogłaby podważyć jedność unijnego porządku prawnego.
Stowarzyszenie Europejskich Sędziowie dla Demokracji i Wolności (MEDEL) podkreśliło w swym oświadczeniu, że powoływanie się na wyrok FTK nie jest atakiem na prawo unijne, lecz próbą jego zastosowania i nie może służyć uzasadnianiu działań wymierzonych w praworządność jako jedną z unijnych wartości w państwach członkowskich UE.

- W pierwszej połowie maja 2020 r. na stronie internetowej TSUE opublikowano tekst sprawozdania rocznego poświęcony działalności sądowej Trybunału w 2019 r. (https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/pl/).

- 7 maja 2020 r. Komisja Europejska ogłosiła, że Polska znalazła się wśród 18 państw UE, które będą beneficjentami mechanizmu sprawiedliwej transformacji. Aby uzyskać dostęp do finansowania, państwa członkowskie muszą opracować, w porozumieniu z Komisją, terytorialne plany sprawiedliwej transformacji. Mechanizm sprawiedliwej transformacji – który stanowi część planu inwestycyjnego na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu – jest skierowany do tych regionów UE, które najbardziej potrzebują wparcia przy przechodzeniu do gospodarki neutralnej klimatycznie. *European Green Deal* zakłada, że do 2050 r. Europa stanie się pierwszym blokiem państw neutralnym dla klimatu.

- 7 maja 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym WSA we Wrocławiu sprawie C-547/18, Dong Yang Electronics sp. z o.o. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu (zob. s. 11–12).

- 8 maja 2020 r. Komisja Europejska wezwała państwa członkowskie UE i inne państwa stowarzyszone w ramach Schengen do przedłużenia tymczasowego zamknięcia granic w związku z pandemią COVID-19. Zakaz podróży, które nie są niezbędne, miałby zostać utrzymany przez kolejne 30 dni, tj. do 15 czerwca. 13 maja Polska zdecydowała o przedłużeniu kontroli granicznej na granicy wewnętrznej z Niemcami, Litwą, Czechami i Słowacją o następne 30 dni – do 12 czerwca br. Tego samego dnia KE przedstawiła pakiet wytycznych i zaleceń, które mają pomóc państwom członkowskim stopniowo znieść ograniczenia dotyczące podróży i umożliwić ponowne otwarcie przedsiębiorstw turystycznych, przy zachowaniu niezbędnych środków ostrożności w zakresie zdrowia.

▪ 9 maja przypadł w 2020 r. Dzień Europy. Tego dnia przypada rocznica podpisania historycznej eklaracji Schumana. Państwa spoza UE, ale należące do Rady Europy wskazują jako Dzień Europy 5 maja, związany z ustanowieniem RE, które miało miejsce 5 maja 1949 r. w Londynie.

▪ 10 maja 2020 r. przypadła 30 rocznica powstania tzw. Komisji Weneckiej, czyli Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (*European Commission for Democracy through Law*) przy Radzie Europy. Miejscem obrad Komisji jest Scuola Grande di San Giovanni Evangelista w Wenecji.

▪ 11 maja 2020 r. Rada Ministrów przyjęła „Raport z wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przez Polskę za 2019 r." (tekst udostępniony na portalu gov.pl w części „dyplomacja": https://www.gov.pl/web/dyplomacja/raporty-roczne-rzadu-na-temat-wykonywania-orzeczen-etpc.).

▪ 12 maja 2020 r. Komisja Europejska zatwierdziła program o wartości 450 mln euro (ok. 2 mld złotych), który ma wspierać polską gospodarkę w związku z pandemią COVID-19. Program zatwierdzono zgodnie z tymczasowymi ramami prawnymi w zakresie pomocy państwa przyjętymi przez Komisję 19 marca 2020 r., a następnie zmienionymi 3 kwietnia i 8 maja br.

▪ 12 maja 2020 r. Departament Rady Europy do spraw wykonywania wyroków ETPC opublikował zestawienie informacji dotyczących wpływu orzecznictwa Trybunału na tzw. materie konstytucyjne państw członkowskich RE w ciągu ostatnich 50 lat, tj. od roku 1968 (szerzej: https://www.coe.int/en/web/execution/thematic-factsheets#{%2256318151%22:[]} oraz https://www.coe.int/en/web/impact-convention-human-rights/home#/).

▪ 14 maja 2020 r. Komisja Europejska zdecydowała o wszczęciu wobec Polski procedury przeciwnaruszeniowej. Zarzut stanowi brak przepisów, na podstawie których osoby fizyczne czy prawne, których bezpośrednio dotyczy przekroczenie limitów zanieczyszczenia powietrza mogły wnieść skargi do sądów krajowych. W podobnej sytuacji znalazła się Bułgaria. Oba państwa członkowskie mają cztery miesiące na odpowiedź na przesłane do nich wezwania do usunięcia uchybienia. W przypadku, gdy nie będzie ona zadowalająca, Komisja może podjąć decyzję o przejściu do drugiego etapu procedury – przesłania tzw. uzasadnionej

opinii, a następnym etapem procedury jest skarga do TSUE.

- 14 maja 2020 r. Komisja Europejska poinformowała państwa członkowskie, że terminy przewidziane na udzielenie odpowiedzi w bieżących postępowaniach w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które zostały wszczęte od początku roku, zostały przedłużone z uwagi na przeciążenie administracji państw członkowskich walką pandemią COVID-19.

- 19 maja 2020 r. państwa członkowskie UE reprezentowane w Radzie UE zaakceptowały instrument SURE (europejski instrument tymczasowego wsparcia w celu ograniczenia ryzyka bezrobocia w sytuacji nadzwyczajnej) o wartości 100 mld euro. Poprzez system korzystnych pożyczek pomoże on w ochronie miejsc pracy i pracowników dotkniętych pandemią COVID-19, przy czym wsparcie finansowe dla państw członkowskich w ramach SURE będzie dostępne po dobrowolnym zaangażowaniu się i podpisaniu umów gwarancyjnych.

- 27 maja 2020 r. na stronie internetowej Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ) pojawił się 50-stronicowy dokument dotyczący reformy wymiaru sprawiedliwości w Polsce, krytyczny wobec polskiej KRS. Zarząd ENCJ przypomina, że już we wrześniu 2018 roku walne zgromadzenie podjęło decyzję o zawieszeniu członkostwa KRS w gremium, ponieważ już wtedy „nie spełniała wymogów ENCJ dotyczących niezależności od władzy wykonawczej i legislacyjnej w sposób zapewniający niezależność polskiego sądownictwa". Obecnie rozważane jest wykluczenie KRS z ENCJ.

- 28 maja 2020 r. Trybunał Sprawiedliwości UE wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym WSA w Kielcach sprawie C-727/17, Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości przeciwko Samorządowemu Kolegium Odwoławczemu w Kielcach (zob. s. 7–8).

- 29 maja 2020 r. ETPC wydał drugą w swej historii opinię doradczą na podstawie Protokołu nr 16 do EKPC, który wszedł w życie 1 sierpnia 2018 r. Protokół wprowadza nową kompetencję dla Trybunału, upoważniając go do wydawania opinii doradczych dotyczących interpretacji Konwencji na zapytania najwyższych sądów i trybunałów w zawisłych przed nimi sprawach. Tym razem pytanie skierował Trybunał Konstytucyjny Armenii. Dotyczyło wątpliwości, jakie pojawiły się

w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko byłemu Prezydentowi Robertowi Koczarianowi, któremu postawiono zarzuty związane z domniemaną próbą obalenia w 2008 r. porządku konstytucyjnego. Obecnie stronami Protokołu nr 16 jest 15 państw, a 7 kolejnych go podpisało. Polska nie jest stroną tego Protokołu.

Nowe aky prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Zalecenie Komisji nr 2020/648 z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie bonów oferowanych pasażerom i podróżnym jako alternatywa dla zwrotu pieniędzy za odwołane imprezy turystyczne i usługi transportowe w kontekście pandemii COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 151 z 14.5.2020, s. 10–16).

- Decyzja wykonawcza Komisji nr 2020/674 z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie proponowanej europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Wprowadzenie bezwarunkowych dochodów podstawowych w całej UE" (notyfikowana jako dokument nr C(2020) 3190) (Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny) (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 158 z 20.5.2020, s. 3–4).

- Decyzja wykonawcza Komisji nr 2020/675 z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie proponowanej europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Freedom to share" („Wolność wymiany") (notyfikowana jako dokument nr C(2020) 3191) (Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny) (Dz. Urz. z 2020 r., L nr 158 z 20.5.2020, s. 5–6).

- Rozporządzenie Rady nr 2020/672 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 159 z 20.5.2020, s. 1–7).

- Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2020/701 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie udzielenia pomocy makrofinansowej na rzecz partnerów objętych procesem rozszerzenia i polityką sąsiedztwa w kontekście pandemii COVID-19 (Dz.Urz. z 2020 r., L nr 165 z 27.5.2020, s. 31–37).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Energia

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie C-727/17, Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości przeciwko Samorządowemu Kolegium Odwoławczemu w Kielcach

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa (UE) 2015/1535 – Normy i przepisy techniczne – Turbiny wiatrowe – Dyrektywa 2006/123/WE – Pojęcie „usługi” – Środowisko – Dyrektywa 2009/28/WE – Promowanie stosowania energii ze źródeł odnawialnych – Obowiązkowe krajowe cele ogólne – Dotyczący procedur autoryzacji przepis krajowy mający zastosowanie do instalacji służących do wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych – Proporcjonalność – Uregulowanie państwa członkowskiego przewidujące ograniczenia w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych

*) Artykuł 1 ust. 1 lit. f) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1535 z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego należy interpretować w ten sposób, że wymóg zachowania minimalnej odległości usytuowania elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych nie stanowi przepisu technicznego, który jest objęty obowiązkiem notyfikacji w rozumieniu art. 5 tej dyrektywy, o ile jego ustanowienie nie skutkuje jedynie marginalnym użytkowaniem turbin wiatrowych, czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego.

*) Artykuł 15 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym należy interpretować w ten sposób, że uregulowanie ustanawiające wymóg zachowania minimalnej odległości usytuowania elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych nie należy do przepisów, które uzależniają podejmowanie lub prowadzenie działalności usługowej od ograniczenia terytorialnego, zwłaszcza w postaci limitów ustalonych w związku

z minimalną odległością geograficzną pomiędzy usługodawcami, które to przepisy państwo członkowskie winno notyfikować Komisji Europejskiej zgodnie z art. 15 ust. 7 tej dyrektywy.

*) Artykuł 3 ust. 1 akapit pierwszy i art. 13 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE w wersji zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1513 z dnia 9 września 2015 r. należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one uregulowaniu, które wprowadza wymóg zachowania minimalnej odległości usytuowania elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych, jeśli to uregulowanie jest niezbędne i proporcjonalne w świetle wiążącego dane państwo członkowskie obowiązkowego krajowego celu ogólnego, czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego.

Obywatelstwo Unii Europejskiej

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-615/18, UY przeciwko Staatsanwaltschaft Offenburg

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Prawo do informacji w postępowaniu karnym – Dyrektywa 2012/13/UE – Artykuł 6 – Prawo do informacji dotyczących oskarżenia – Postępowanie karne o prowadzenie pojazdu bez prawa jazdy – Zakaz prowadzenia pojazdów wynikający z wcześniejszego wyroku nakazowego, o którym zainteresowany nie wiedział – Doręczenie tego wyroku nakazowego zainteresowanemu wyłącznie poprzez obligatoryjnego pełnomocnika – Uzyskanie powagi rzeczy osądzonej – Ewentualne niedbalstwo ze strony zainteresowanego

*) Wykładni art. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym należy dokonywać w ten sposób, że:
nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, na podstawie którego termin dwóch tygodni na wniesienie sprzeciwu od wyroku

nakazowego, którym wobec danej osoby orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów, rozpoczyna bieg od doręczenia go pełnomocnikowi tej osoby, jeżeli osoba ta dowiedziała się o tym wyroku nakazowym, dysponuje rzeczywiście terminem dwóch tygodni na wniesienie sprzeciwu od tego wyroku nakazowego, w stosownym wypadku w następstwie lub w ramach procedury przywrócenia terminu – bez obowiązku wykazania, że podjęła konieczne działania, by zasięgnąć u swego pełnomocnika informacji o istnieniu rzeczonego wyroku nakazowego – oraz jeżeli jego skutki są w trakcie tego terminu zawieszone;

stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, na podstawie którego osoba mająca miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim naraża się na sankcję karną, jeżeli nie przestrzega wyroku nakazowego orzekającego wobec niej karę zakazu prowadzenia pojazdów od dnia, w którym ten wyrok nakazowy uzyskał powagę rzeczy osądzonej, nawet gdy osoba ta nie wiedziała o istnieniu takiego wyroku nakazowego w dniu, w którym naruszyła wynikający z niego zakaz prowadzenia pojazdów.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-189/19, Spenner GmbH & Co. KG przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko – System handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w Unii Europejskiej – Dyrektywa 2003/87/WE – Artykuł 10a – Przejściowy system przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji – Decyzja 2011/278/UE – Artykuł 9 – Określenie historycznego poziomu działalności – Znacząca zmiana zdolności produkcyjnych instalacji, do której doszło przed okresem odniesienia – Określenie właściwego okresu odniesienia

*) Artykuł 9 ust. 9 decyzji Komisji 2011/278/UE z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na mocy art. 10a dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/87/WE należy interpretować w ten sposób, iż nie ma on zastosowania

do znaczącego zwiększenia zdolności produkcyjnych istniejącej instalacji, do którego doszło przed okresem odniesienia określonym zgodnie z art. 9 ust. 1 tej decyzji.

*) Artykuł 9 ust. 1 decyzji 2011/278 należy interpretować w ten sposób, że nie zobowiązuje on właściwego organu władz krajowych do samodzielnego określenia okresu odniesienia, który byłby odpowiedni w celu dokonania oceny historycznych poziomów działalności danej instalacji.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-15/19, A.m.a. – Azienda Municipale Ambiente SpA przeciwko Consorzio Laziale Rifiuti – Co.La.Ri.

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Odpady – Dyrektywa 1999/31/WE – Istniejące składowiska odpadów – Okres poeksploatacyjnego nadzoru nad składowiskiem – Przedłużenie – Koszty składowania odpadów – Zasada „zanieczyszczający płaci" – Stosowanie dyrektywy w czasie

*) Artykuły 10 i 14 dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wykładni przepisu krajowego, zgodnie z którą składowisko eksploatowane w dniu wyznaczonym na dokonanie transpozycji tej dyrektywy musi zostać poddane obowiązkom wynikającym z owej dyrektywy, a w szczególności przedłużeniu okresu poeksploatacyjnego nadzoru nad tym składowiskiem, bez konieczności wprowadzenia rozróżnienia według daty złożenia odpadów i bez konieczności przewidzenia środków służących ograniczeniu skutków finansowych tego przedłużenia wobec posiadacza odpadów.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie C-654/18, Interseroh Dienstleistungs GmbH przeciwko SAA Sonderabfallagentur Baden-Württemberg GmbH

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Przemieszczanie odpadów – Rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 – Procedura uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody – Ogólne obowiązki w zakresie informowania – Załącznik IIIA – Mieszanina papieru, tektury i wyrobów papierniczych – Kod B3020 załącznika IX do konwencji bazylejskiej – Zanieczyszczenia – Zanieczyszczenie mieszaniny innymi materiałami – Unieszkodliwianie w sposób racjonalny ekologicznie

*) Artykuł 3 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów, zmienionego rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/2002 z dnia 10 listopada 2015 r., należy interpretować w ten sposób, że nie ma on zastosowania do mieszaniny odpadów papieru, tektury i wyrobów papierniczych, w wypadku której każdy rodzaj wchodzących w jej skład odpadów podlega któremuś z trzech pierwszych tiret kodu B3020 załącznika IX do konwencji o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, podpisanej w Bazylei w dniu 22 marca 1989 r., zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty Europejskiej decyzją Rady 93/98/EWG z dnia 1 lutego 1993 r., zamieszczonego również w części 1 wykazu B załącznika V do tego rozporządzenia, i która zawiera do 10% zanieczyszczeń.

*) Artykuł 3 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 1013/2006, zmienionego rozporządzeniem 2015/2002, należy interpretować w ten sposób, że ma on zastosowanie do takiej mieszaniny odpadów, jeżeli, po pierwsze, mieszanina ta nie zawiera substancji objętych tiret czwartym kodu B3020 załącznika IX do tej konwencji, zamieszczonego również w części 1 wykazu B załącznika V do tego rozporządzenia, a po drugie, są spełnione warunki określone w pkt 1 załącznika IIIA do wskazanego rozporządzenia, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie C-547/18, Dong Yang Electronics sp. z o.o. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 44 – Rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 282/2011 – Artykuł 11 ust. 1 – Świadczenie usług – Miejsce opodatkowania – Pojęcie „stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej” – Podatnik VAT – Spółka zależna z państwa trzeciego znajdująca się w państwie członkowskim

*) Artykuł 44 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienionej dyrektywą Rady 2008/8/WE z dnia 12 lutego 2008 r. oraz art. 11 ust. 1 i art. 22 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) nr 282/2011 z dnia 15 marca 2011 r. ustanawiającego środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że usługodawca nie może wywieść istnienia na terytorium państwa członkowskiego stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej spółki z siedzibą w państwie trzecim z samego faktu, że spółka ta posiada w tym państwie członkowskim spółkę zależną, oraz że usługodawca ten nie jest zobowiązany do badania, w celu dokonania takiej oceny, stosunków umownych łączących te dwa podmioty.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-446/18, Agrobet CZ s. r. o. przeciwko Finanční úřad pro Středočeský kraj

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Odliczenie VAT naliczonego – Nadwyżka VAT – Zatrzymanie nadwyżki w wyniku wszczęcia postępowania w sprawie kontroli podatkowej – Wniosek o zwrot części nadwyżki odnoszącej się transakcji nieobjętych tym postępowaniem – Odmowa organu podatkowego

*) Artykuły 179, 183 i 273 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, odczytywane w świetle zasady neutralności podatkowej, należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one przepisom krajowym, które przed zakończeniem postępowania w sprawie kontroli podatkowej dotyczącej deklaracji podatku od wartości dodanej (VAT) wykazującej nadwyżkę za dany

okres rozliczeniowy, nie przewidują możliwości przyznania przez organy podatkowe zwrotu części tej nadwyżki, która odnosi się do transakcji nieobjętych tym postępowaniem w chwili jego wszczęcia, pod warunkiem że nie jest możliwe ustalenie w sposób jasny, precyzyjny i jednoznaczny, że nadwyżka VAT, której kwota może być ewentualnie niższa od kwoty odnoszącej się do transakcji nieobjętych tym postępowaniem, pozostanie utrzymana bez względu na wynik tego postępowania, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-749/18, B i in. przeciwko Administration des contributions directes

Odesłanie prejudycjalne – Artykuły 49 i 54 TFUE – Swoboda przedsiębiorczości – Przepisy podatkowe – Podatki dochodowe od osób prawnych – Spółki dominujące i spółki zależne – Pionowa i pozioma integracja podatkowa

*) Artykuły 49 i 54 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, które zezwalają na pionową integrację podatkową między spółką dominującą będącą rezydentem lub położonym w tym państwie członkowskim stałym zakładem spółki dominującej niebędącej rezydentem a jej spółkami zależnymi będącymi rezydentami, a nie zezwalają na poziomą integrację podatkową między będącymi rezydentami spółkami zależnymi spółki dominującej niebędącej rezydentem.

*) Artykuły 49 i 54 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, których skutkiem jest zmuszenie spółki dominującej mającej siedzibę w innym państwie członkowskim do rozwiązania pionowej integracji podatkowej istniejącej między jedną z jej spółek zależnych a szeregiem jej spółek pośrednio zależnych będących rezydentami w celu umożliwienia tej spółce zależnej przeprowadzenia poziomej integracji podatkowej z innymi, będącymi rezydentami spółkami zależnymi tej spółki dominującej, nawet gdy integrująca spółka zależna będąca rezydentem pozostaje taka sama, a rozwiązanie wertykalnej integracji podatkowej przed upływem minimalnego okresu istnienia integracji przewidzianego w prawie krajowym prowadzi do indywidualnej korekty opodatkowania danych spółek.

*) Zasady równoważności i skuteczności należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego dotyczącym systemu integracji podatkowej, które przewidują, że każdy wniosek o skorzystanie z takiego systemu musi zostać złożony do właściwego organu przed końcem pierwszego roku podatkowego, którego dotyczy wniosek o zastosowanie tego systemu.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie C-684/18, World Comm Trading Gfz SRL przeciwko Agenţia Naţională de Administrare Fiscală (ANAF), Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Ploieşti

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 90 – Artykuły od 184 do 186 – Zasada neutralności VAT – Korekta wstępnego odliczenia podatku – Rabaty przyznawane z tytułu wewnątrzwspólnotowych i wewnętrznych dostaw towarów

*) Artykuł 185 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że krajowe organy podatkowe powinny zobowiązać podatnika do dokonania korekty wstępnego odliczenia podatku od wartości dodanej, jeżeli w wyniku uzyskania rabatów z tytułu wewnętrznych dostaw towarów organy te uznają, że wstępne odliczenie było wyższe niż to, do którego dokonania podatnik miał prawo.

*) Artykuł 185 dyrektywy 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że podatnik mający siedzibę w państwie członkowskim ma obowiązek dokonania korekty wstępnego odliczenia podatku od wartości dodanej (VAT) nawet wówczas, gdy dostawca tego podatnika zaprzestał działalności w tym państwie członkowskim oraz gdy wspomniany dostawca nie może już z tego powodu dochodzić zwrotu części zapłaconego przez niego VAT.

Pomoc państwa

Postanowienie Trybunału (izba) z dnia 6 maja 2020 r. w sprawach połączonych od C-415/19 do C-417/19, Blumar SpA, Roberto Abate SpA, Commerciale Gicap SpA przeciwko Agenzia delle Entrate

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Pomoc przyznawana przez państwa – Decyzja Komisji Europejskiej uznająca system pomocy za zgodny z rynkiem wewnętrznym – Przepisy krajowe wyłączające możliwość przyznania pomocy w ramach zatwierdzonego systemu pomocy w przypadku niespełnienia warunku nieprzewidzianego w decyzji Komisji

*) Artykuł 108 ust. 3 TFUE, decyzję Komisji C(2008) 380z dnia 25 stycznia 2008 r., „Pomoc państwa N 39/2007 – Włochy – Ulga podatkowa dla nowych inwestycji na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania" i zasadę proporcjonalności, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom państwa członkowskiego, zgodnie z którymi przyznanie pomocy państwa w ramach systemu pomocy ustanowionego przez to państwo członkowskie i zatwierdzonego w tej decyzji, jest uzależnione od złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia, że nie był on beneficjentem pomocy uznanej przez Komisję Europejską za przyznaną bezprawnie i niezgodną z rynkiem wewnętrznym, że nie uchylił się od jej zwrotu lub wpłaty na zablokowany rachunek, nawet jeżeli nie była ona przedmiotem żądania zwrotu, a także niezależnie od faktu, że wspomniana decyzja nie przewiduje wyraźnie takiego wymogu.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie C-96/19, VO przeciwko Bezirkshauptmannschaft Tulln

Odesłanie prejudycjalne – Transport drogowy – Dni pracy i dni odpoczynku – Tachografy cyfrowe – Rozporządzenie (UE) nr 165/2014 – Brak zapisu dni pracy na karcie kierowcy i brak

wykresówek – Uregulowanie krajowe przewidujące w tych okolicznościach obowiązek okazania przez kierowcę zaświadczenia od jego pracodawcy – Ważność formularza znajdującego się w załączniku do decyzji 2009/959/UE

*) Artykuł 34 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym i uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego należy interpretować w ten sposób, że zakres stosowania przewidzianego w tym przepisie zakazu nie obejmuje uregulowania krajowego nakładającego na kierowcę pojazdu wyposażonego w tachograf cyfrowy obowiązek okazania jako pomocniczego dowodu wykonywanych przezeń czynności, jeżeli brak jest automatycznych i odręcznych zapisów w tachografie, zaświadczenia wystawionego przez jego pracodawcę zgodnie z formularzem znajdującym się w załączniku do decyzji Komisji 2009/959/UE z dnia 14 grudnia 2009 r. zmieniającej decyzję 2007/230/WE w sprawie formularza dotyczącego przepisów socjalnych odnoszących się do działalności w transporcie drogowym.

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-17/19, Bouygues travaux publics, Elco construct Bucarest, Welbond armatures

Odesłanie prejudycjalne – Pracownicy migrujący – Zabezpieczenie społeczne – Rozporządzenie (EWG) nr 1408/71 – Właściwe ustawodawstwo – Artykuł 14 pkt 1 lit. a) i art. 14 pkt 2 lit. b) – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuł 12 ust. 1 – Artykuł 13 ust. 1 lit. a) – Pracownicy delegowani – Pracownicy wykonujący pracę w dwóch lub w kilku państwach członkowskich – Rozporządzenie (EWG) nr 574/72 – Artykuł 11 ust. 1 lit. a) – Artykuł 12a pkt 2 lit. a) i art. 12a pkt 4 lit. a) – Rozporządzenie (WE) nr 987/2009 – Artykuł 19 ust. 2 – Zaświadczenia E 101

i A 1 – Skutek wiążący – Zakres – Ubezpieczenie społeczne – Prawo pracy

*) Artykuł 11 ust. 1 lit. a), art. 12a pkt 2 lit. a) i art. 12a pkt 4 lit. a) rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 647/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r., oraz art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należy interpretować w ten sposób, że zaświadczenie E 101, wydane przez właściwą instytucję państwa członkowskiego na podstawie art. 14 pkt 1 lit. a) lub art. 14 pkt 2 lit. b) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem nr 118/97, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1606/98 z dnia 29 czerwca 1998 r., pracownikom wykonujących swą działalność na terytorium innego państwa członkowskiego, oraz zaświadczenie A 1, wydane tym pracownikom przez tę instytucję na podstawie art. 12 ust. 1 lub art. 13 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienionego przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r., jest wiążące dla sądów tego państwa członkowskiego wyłącznie w odniesieniu do kwestii związanych z zabezpieczeniem społecznym.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie C-263/19, T-Systems Magyarország Zrt., BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt. przeciwko Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Udzielanie zamówień publicznych – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 1 ust. 2 i art. 72 – Dyrektywa 2014/25/UE – Artykuł 1 ust. 2 i art. 89 – Procedury odwoławcze w dziedzinie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane – Dyrektywa 89/665/EWG – Artykuł 2e ust. 2 – Procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji – Dyrektywa 92/13/EWG – Artykuł 2e ust. 2 – Modyfikacja umowy zawartej w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – Brak nowego postępowania o udzielenie zamówienia – Grzywny nałożone na instytucję zamawiającą i wykonawcę zamówienia – Zasada proporcjonalności

*) Artykuł 2e ust. 2 dyrektywy Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/66/WE z dnia 11 grudnia 2007 r., art. 2e ust. 2 dyrektywy Rady 92/13/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. koordynującej przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji, zmienionej dyrektywą 2007/66, motywy 19–21 dyrektywy 2007/66, a także motywy 12, 113, 115 i 117, art. 1 ust. 2 i art. 89 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego, które w ramach postępowania odwoławczego wszczętego z urzędu przez organ nadzorczy pozwala przypisać

naruszenie i wymierzyć grzywnę nie tylko instytucji zamawiającej, lecz również wykonawcy zamówienia, w przypadku gdy przy zmianie umowy o udzielenie zamówienia w trakcie realizacji tego zamówienia pominięto w sposób niezgodny z prawem zasady udzielania zamówień publicznych. Jednakże, jeżeli przepisy krajowe przewidują taka możliwość, procedura odwoławcza musi być zgodna z prawem Unii, w tym z jego zasadami ogólnymi, jeżeli dane zamówienie publiczne samo wchodzi w zakres przedmiotowy stosowania dyrektyw w sprawie zamówień publicznych, czy to ab initio, czy też w następstwie jego niezgodnej z prawem zmiany.

*) Wysokość grzywny za niezgodną z prawem zmianę umowy o udzielenie zamówienia publicznego zawartej między instytucją zamawiającą a wykonawcą należy ustalać z uwzględnieniem indywidualnego zachowania każdej ze stron.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie C-796/18, Informatikgesellschaft für Software-Entwicklung (ISE) mbH przeciwko Stadt Köln

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 2 ust. 1 pkt 5 – Artykuł 12 ust. 4 – Artykuł 18 ust. 1 – Pojęcie „umowy o charakterze odpłatnym” – Umowa między dwiema instytucjami zamawiającymi realizującymi wspólny cel leżący w interesie publicznym – Udostępnienie oprogramowania do koordynacji interwencji straży pożarnej – Brak finansowego świadczenia wzajemnego – Związek z umową o współpracy przewidującą wzajemne nieodpłatne udostępnianie uzupełniających modułów do tego oprogramowania – Zasada równego traktowania – Zakaz stawiania prywatnego przedsiębiorstwa w uprzywilejowanej pozycji wobec konkurencji

*) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE, należy interpretować w ten sposób, że umowa stanowiąca, iż instytucja zamawiająca udostępnia nieodpłatnie oprogramowanie innej instytucji zamawiającej, związana z umową o współpracy, na mocy której każda z jej stron jest zobowiązana do nieodpłatnego udostępnienia drugiej

stronie wszelkich rozszerzeń tego oprogramowania, które może opracować w przyszłości, stanowi „zamówienie publiczne" w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 tej dyrektywy, jeżeli zarówno z warunków tych umów, jak i z mających zastosowanie przepisów krajowych wynika, że co do zasady oprogramowanie to będzie przystosowywane.

*) Artykuł 12 ust. 4 dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że współpracę między instytucjami zamawiającymi można wyłączyć z zakresu stosowania przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych przewidzianych w tej dyrektywie, jeżeli współpraca ta dotyczy działań pomocniczych względem usług publicznych, które muszą świadczyć wszyscy uczestnicy współpracy, choćby indywidualnie, pod warunkiem że te działania pomocnicze służą faktycznemu świadczeniu tych usług publicznych.

*) Artykuł 12 ust. 4 dyrektywy 2014/24 w związku z motywem 33 akapit drugi i art. 18 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że współpraca między instytucjami zamawiającymi nie może skutkować, zgodnie z zasadą równego traktowania, postawieniem jednego przedsiębiorstwa prywatnego w uprzywilejowanej pozycji w stosunku do jego konkurentów.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izba) z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie *Dos Santos Calado i inni przeciwko Portugalii* (skargi nr 55997/14, 68143/16, 78841/16 i 3706/17)

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo dostępu do sądu – nadmierny formalizm w zakresie warunków wnoszenia skarg konstytucyjnych

Skarżący to obywatele Portugalii, którzy po zakończonych postępowaniach sądowych w ich sprawach wystąpili do Trybunału Konstytucyjnego (TK) ze skargami konstytucyjnymi. W każdym przypadku skargi konstytucyjne zostały odrzucone jako niedopuszczalne.

Sprawa pierwszej skarżącej dotyczyła wysokości emerytury. Wniosła ona do sądów administracyjnych skargę na wysokość swojej emerytury, ale jej roszczenia zostały oddalone. Następnie wystąpiła ze skargą konstytucyjną, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za niedopuszczalną i decyzję tę podtrzymał skład trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Sprawa kolejnych skarżących – urzędników Departamentu Dróg działających jako inspektorzy – dotyczyła braku przepisów dotyczących ich kariery zawodowej. Ich skargi do sądów administracyjnych zostały oddalone, złożona następnie skarga konstytucyjna do Trybunału Konstytucyjnego uznana za niedopuszczalną, co także potwierdził skład trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Sprawa kolejnego skarżącego dotyczyła skazania go za wielokrotne oszustwo. W krajowym postępowaniu sądowym zarzucał on naruszenie zasady *ne bis in idem*, ale sądy pierwszej i drugiej instancji nie uwzględniły tego zarzutu. Jego skarga konstytucyjna do Trybunału Konstytucyjnego została uznana za niedopuszczalną, a skład trzech sędziów utrzymał tę decyzję w mocy.

W ostatnim przypadku skarżący, który został skazany na trzy lata i dwa miesiące pozbawienia wolności za przemoc domową, kwestionował przed sądami krajowymi m.in. ustalenie faktów prowadzących do jego skazania i interpretację prawa. Poza tym zarzucał, że wyrok skazujący naruszył zakaz retroaktywnego stosowania prawa karnego i domniemanie niewinności. Podniósł również zarzut przedawnienia karalności przemocy domowej. Sądy pierwszej i drugiej instancji oddaliły jego skargi. Trybunał Konstytucyjny uznał za niedopuszczalną wniesioną przez niego skargę konstytucyjną, aczkolwiek w odróżnieniu od pozostałych skarżących nie zaskarżył tej decyzji.

We wszystkich skargach do ETPC podniesiony został zarzut naruszenia prawa skarżących dostępu do sądu, które gwarantuje art. 6 ust. 1 EKPC. Portugalskiemu TK zarzucono zbytni formalizm przy rozpoznawaniu skarg konstytucyjnych wniesionych przez skarżących, czego skutkiem było ich odrzucenie.

Trybunał przychylił się do zarzutów skarg dotyczących art. 6 ust. 1 EKPC w przypadku dwóch skarżących (w sprawie dotyczącej emerytury i kariery

zawodowej urzędników Departamentu Dróg).

W sprawie ze skargi nr 55997/14 ETPC zauważył, że TK uznał skargę za niedopuszczalną wskutek wskazania niewłaściwego przepisu, podczas gdy z prawa krajowego wynika przewidziany przez ustawę i ustanowiony w uzasadnionym celu obowiązek wskazania podstawy prawnej skargi. Niemniej, Trybunał zauważył również, że pomimo błędu we wskazaniu podstawy prawnej, z samej treści skargi do TK jasno wynikało, na czym skarżąca oparła swoje twierdzenia. Treść skargi zawierała dwie takie podstawy. Decyzja o odrzuceniu skargi oparta była zatem jedynie na omyłce pisarskiej wnioskodawczyni, podczas gdy sama podstawa prawna skargi była dla sędziów jasna. Tak dalece sformalizowane podejście uniemożliwiło skarżącej złożenie skargi do TK, a tym samym pozbawiło ją prawa dostępu do sądu. Trybunał zauważył również, że portugalski TK mógł zwrócić się do skarżącej o sprostowanie błędu w sposób przewidziany przez regulamin, zważywszy, że sama podstawa prawna jasno wynikała z wniosku.

W kolejnej sprawie rozpoznanej w wyroku ze skargi nr 68143/16 Trybunał zauważył, że portugalski TK odrzucił skargę, ponieważ wnoszący ją nie podnieśli argumentu niekonstytucyjności przepisów we wcześniejszym postępowaniu przed portugalskim Naczelnym Sądem Administracyjnym (*Supremo Tribunal Administrativo*).

Trybunał uznał, że taki warunek dopuszczalności skargi konstytucyjnej jest uzasadniony, jako że TK pełni funkcję swoistego sądu ostatniej instancji, jednak zauważył także, że skarżący podnosili brak konstytucyjności dotyczących ich regulacji na wcześniejszych etapach postępowania, w tym w skardze do sądu administracyjnego na decyzję ministra w związku różnicami w traktowaniu urzędników w kontynentalnej części Portugalii i w regionach autonomicznych Madery i Azorów.

Trybunał odniósł się także do argumentu portugalskiego TK, który uznał, że skarżący powinni byli liczyć się z decyzją NSA, ponieważ podobne kwestie były wcześniej rozpatrywane przez sądy portugalskie. Trybunał nie zgodził się z tym rozumowaniem i wskazał, że sąd administracyjny pierwszej instancji orzekł na korzyść skarżących, co mogło prowadzić do uznania, że mają oni szansę na wygraną w dalszym postępowaniu, niezależnie od wcześniejszego orzecznictwa.

W związku z tym Trybunał uznał formalizm portugalskiego TK za nadmierny i jednomyślnie stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji (prawo dostępu do sądu) w stosunku do skarg nr 55997/14 i nr 68143/16. W odniesieniu do skargi nr 78841/16 Trybunał orzekł brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC, a skargę nr 3706/17 uznał za niedopuszczalną.

Wyrok Izby z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie *Keaney przeciwko Irlandii* (skarga nr 72060/17)

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego w rozsądnym terminie – art. 13 EKPC – prawo do skutecznego środka odwoławczego – brak skutecznego środka w prawie krajowym na przewlekłość postępowania

Skarżący jest obywatelem Irlandii. W 1996 r. wygrał wysoką nagrodę w loterii krajowej i kupił za nią budynek w porcie Cobh, który przeznaczył na usługowy lokal tematyczny znany jako *The Titanic Bar and Restaurant*. Przedsięwzięcie biznesowe zakończyło się niepowodzeniem, a jego skutkiem były wszczęte w 2006 r. postępowania cywilne przeciwko 18 pozwanym podmiotom. Postępowania, w których skarżący ostatecznie przegrał, toczyły się ponad 11 lat.

W skardze do ETPC skarżący powołał się na art. 6 ust. 1 EKPC, zarzucając, że długi okres między wszczęciem postępowania cywilnego a wydaniem prawomocnego wyroku nie był uzasadniony, a opóźnienia w sprawie zostały spowodowane przez organizację systemu ochrony prawnej w Irlandii. Ponadto, powołał się na art. 13 EKPC, zarzucając, że w prawie irlandzkim nie zagwarantowano odpowiedniego środka na przewlekłość postępowania ani mechanizmu zapewniającego rekompensatę za opóźnienia.

Sprawa ta została zakwalifikowana przez ETPC jako tzw. sprawa wiodąca w odniesieniu do problemu skutecznych środków krajowych w Irlandii w zakresie skargi na przewlekłość postępowania. Trybunał podkreślił, że problemy związane z istnieniem skutecznego środka na przewlekłość w irlandzkim prawie były sygnalizowane od 2003 r. i powtarzały się w niektórych przypadkach obejmujących postępowania cywilne i karne.

Trybunał przychylił się do zarzutów skargi dotyczących art. 6 ust. 1 EKPC. Uznał, że pomimo zachowania skarżącego, który w sposób oczywisty przyczynił się do powstania przewlekłości zarówno przed Wysokim Trybunałem, jak i Sądem Najwyższym, długość postępowania odwoławczego przed tym ostatnim była nadmierna. Natomiast długość postępowania przed Wysokim Trybunałem spełniała – zdaniem ETPC – wymogi rozpatrzenia sprawy w rozsądnym czasie. Samo zachowanie skarżącego przed SN nie mogło jednak uzasadniać całej długości postępowania odwoławczego. Trybunał stwierdził więc, że pomimo zachowania skarżącego, który wyraźnie przyczyniło się do opóźnienia, długość postępowania sądowego była nadmierna.

Trybunał, powołując się na wcześniejsze orzecznictwo, przychylił się także do zarzutów skargi dotyczących art. 13 EKPC. Zastrzeżenia Trybunału wzbudziło, czy główny środek zaradczy zaproponowany przez irlandzki rząd, czyli powództwo odszkodowawcze za naruszenie konstytucyjnego prawa do sądu w rozsądnym terminie, był skuteczny w teorii i praktyce. Pomimo orzecznictwa irlandzkiego Sądu Najwyższego w celu wyjaśnienia warunków przyznawania takich odszkodowań, wątpliwości nadal budziły kwestia szybkości działania środka zaradczego oraz fakt, że definicja odpowiednich warunków do rozpatrzenia takiego powództwa wymagała dopiero ustalenia. Rząd irlandzki nie dostarczył ponadto żadnych informacji dotyczących dodatkowej możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych oraz kwestii dostępności takiego środka w stosunku do nieuzasadnionego opóźnienia. Trybunał uznał zatem, że w tych okolicznościach doszło do naruszenia art. 13 w zw. z art. 6 ust. 1 EKPC.

Podsumowując, Trybunał jednomyślnie orzekł, że w sprawie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 oraz art. 13 Konwencji. Trybunał uznał także, że z uwagi na zachowanie skarżącego stwierdzenie naruszenia Konwencji będzie dostatecznym zadośćuczynieniem.